

Sisällönkuvailun asiantuntijaverkoston kokous

MUISTIO 2/2009

Aika perjantai 18.9.2009, klo 10:30-14:40

Paikka Tampereen yliopiston kirjasto, Linna, kokoushuone 4029

Läsnä	Green, Irma	(TKK)
	Hedman, Arne	(Kansalliskirjasto, Kirjastoverkkopalvelut)
	Helander, Minna	(HY, Opiskelijakirjasto)
	Hyödynmaa, Merja (siht.)	(TaY)
	Kalliola, Antti	(Maanpuolustuskorkeakoulu)
	Kulmala, Seija	(OY)
	Kärki, Eeva	(Kansalliskirjasto)
	Lehtokari, Anja	(Taideteollinen korkeakoulu)
	Leinonen, Jouni	(TY)
	Lepistö, Kirsi	(TTY)
	Lundin, Marlene	(SHH)
	Löytölä, Raija	(Tritonia, Humanistiset kirjastopalvelut)
	Nieminen, Timo	(LUT)
	Raivio, Mirja	(LAY)
	Rieskjärvi, Pirjo (pj.)	(JY)
	Räty, Marja-Leena	(JoY)
	Sandelin, Ringa	(ÅA)
	Siirala, Esko	(HY, Viikki)
	Suokari, Marjatta	(TuKK)
	Turunen, Tarja	(KY)

- Arne Hedman kertoi *Lindan laaturyhmän* kokouksesta (20.8.2009). Lindan laaturyhmä toimii viestinviejänä kirjastojen johtajille ja linkkinä *Sisällönkuvailun asiantuntijaverkoston*. Laaturyhmä kokoontuu seuraavan kerran 2.11.2009.

1. Hyväksyttiin sisällönkuvailun asiantuntijaverkoston toimintasuunnitelma

- Keskusteltiin toimintasuunnitelmasta.

Sisällönkuvailun asiantuntijaverkoston toimintasuunnitelma

Tavoite: Saada 99 % kirjastoista tekemään sisällönkuvailua Lindaan sovittujen toimintaperiaatteiden mukaisesti.

- *Laaditaan sisällönkuvailun periaatteet. Periaatteiden laatimisessa hyödynnetään jo tehtyjä kartoituksia käytetyistä sisällönkuvailumenetelmistä ja luokitusjärjestelmistä.*
- *Sisällönkuvailun periaatteet lähetetään lausunnolle Opac-työryhmään, 8.10.2009 kokoukseen, ja tiedoksi Lindan laaturyhmälle.*
- *Suositus yliopistokirjastojen yhteiseksi sisällönkuvailukäytännöksi annetaan Yliopistokirjastojen neuvoston käsiteltäväksi ensi keväänä mahdollista hyväksyntää varten.*
- *Sisällönkuvailun periaatteiden valmistumisen ja hyväksymisen jälkeen järjestetään vuosittain 2-3 koulutustilaisuutta eri paikkakunnilla yhteistyössä Kansalliskirjaston ja Opac-työryhmän kanssa.*
 - *Kartoitetaan mitä ja millaista sisällönkuvailukoulutusta tarvitaan ja millaista sisällönkuvailuun liittyvää asiantuntemusta / erikoisosaamista löytyy.*

2. Käsiteltiin sisällönkuvailukyselyn vastausten kooste

Käsiteltiin puheenjohtajan laatima kooste kirjastojen vastauksista sisällönkuvailukyselyyn (3 liitettä).

Sisällönkuvailukysely:

1. Mitä luokitusjärjestelmiä kirjastossanne käytetään sisällönkuvailussa
2. Mitä asiasanastoja kirjastossanne käytetään
3. Asiasanojen ketjutus:
 - a) ketjutatteko asiasanoja
 - b) puratteko omassa tietokannassa poiminnassa tulevia asiasanaketjuja
 - c) olisiko mahdollista luopua Lindassa ja/tai omassa tietokannassa asiasanojen ketjuttamisesta
4. Olisiko asiasanoituksessa mahdollista käyttää ensisijaisesti YSAa

Sisällönkuvailun asiantuntijaverkoston kokousmuistio 2/2009

- a) Lindassa
- b) omassa tietokannassa
- c) molemmissa

3. Hyväksyttiin sisällönkuvailun pelisäännöt

Keskusteltiin Tampereella 16.6.2009 pidetyssä kokouksessa tarkasteltaviksi nostetuista sisällönkuvailun pelisäännöistä. Pelisäännöt tiivistettiin yhdeksäksi sisällönkuvailun periaatteeksi.

Pelisäännöt 16.6.2009:

1. Onko aina käytettävä ensisijaisesti YSAa
2. Vältettävä eri sanastojen päällekkäisten termien käyttöä
3. Termien määrälle rajoitus EI
4. Otetaanko kantaa ketjutukseen
5. Luokituksen käyttö
6. Millä logiikalla pudotetaan toisten termejä pois
7. Monikielisyys
8. Käyttäjänäkökulma: kenelle asiasanoitetaan EI
9. Tiivistelmät & sisällysluettelot, kannet
10. Mitä dokumentteja sisällönkuvaillaan (artikkelit?)
11. Tieteidenväliset erot EI
12. Mitkä huomautuskenttiin (esim. turhat yläkäsitteet), mitkä asiasanakenttiin -> termianalyysia => luotava yhtenäinen käytäntö EI
13. Yhteistietokanta vs. oma tietokanta
14. YSA ehdotukset: miten kootaan?
15. E-aineiston sisällönkuvailu, kieliongelma? Aineisto englanninkielistä, sisällönkuvaillaan vain englanniksi? EI
16. Lindan sisällönkuvailun laatukriteerit (miten taataan sisällönkuvailun laadukkuus; edellyttää asiantuntemusta ja substanssiosaamista sekä riittävää perehtymistä sisällönkuvaillavaan aineistoon = resurssointia sisällönkuvailuun) EI
17. Riittävän tarkat ja selkeät sisällönkuvaילוhjeet (rautalankamalli) EI
18. Lehtien sisällönkuvailu EI
19. Opinnäytteiden (pro gradu -töiden) sisällönkuvailu EI
20. Auktorisoidut nimimuodot (henkilönimet, yhteisöt, paikat) EI

Sisällönkuvailun periaatteet

- *Sisällönkuvailussa noudatetaan Linnea-Opac -työryhmän laatimaa ohjetta "Sisällönkuvailuohje MARC21-formaattia varten"*
<http://www.kansalliskirjasto.fi/extra/marc21/sisallonguvailuohje.pdf>
- *Suosittelaa käytettävän Yleistä suomalaista asiasanastoa / Allmän tesauros på svenska (YSA/Allärs) silloin kun se on mahdollista ja vältetään eri sanastojen päällekkäisten termien käyttöä.*
 - *Ks. Sisällönkuvailuohje MARC21-formaattia varten. Liite 3: Asiasanastoja*
<http://www.kansalliskirjasto.fi/extra/marc21/sisallonguvailuohje.pdf>
- *Suosittelaa yksittäisten asiasanojen käyttöä.*
- *Suosittelaa käytettävän vakiintuneita kansallisia tai kansainvälisiä luokituksia.*
 - *Ks. Sisällönkuvailuohje MARC21-formaattia varten. Liite 1: Luokitusjärjestelmiä*
<http://www.kansalliskirjasto.fi/extra/marc21/sisallonguvailuohje.pdf>
- *Kaikkia sanastoja saa tarvittaessa käyttää, mutta formaatin struktuuria pitää noudattaa.*
 - *Lindassa on lupa korjata termien virheellisiä kirjoitusasuja ja formaatin struktuurin rikkomuksia, esim. termi väärässä kentässä.*
- *Monikielisyys on rikkaus, kaikki kielet ovat sallittuja.*
- *Suosittelaa tiivistelmien ja sisällysluetteloiden tallentamista.*
- *Suosittelaa kaikkien bibliografisina tietueina tallennettavien dokumenttien sisällönkuvailusta.*
- *Samat periaatteet koskevat yhteistietokanta Lindaa ja omaa tietokantaa.*
- *Suosittelaa aktiivista sanaehdotusten tekemistä YSAan, email: [vesa-posti\(at\)helsinki.fi](mailto:vesa-posti(at)helsinki.fi).*
 - *Kiinnostuksen osallistua YSA:n sanaehdotusten käsittelyyn voi ilmoittaa osoitteeseen [Eeva.Karki\(at\)helsinki.fi](mailto:Eeva.Karki(at)helsinki.fi).*

4. Muut asiat

- Keskusteltiin Lindan luettelointityöryhmästä välitetyistä kysymyksistä.

Tarvitseeko yksittäisen kirjaston tallentaa kotimaisesta aineistosta asiasanoja Lindaan? Voiko odottaa Fennican asiasanojen päivittymistä Lindaan?

- Tavoite on, että Fennican asiasanat menisivät jatkossa päivittäin Lindaan.
- Toivottavaa on, että kirjastot sisällönkuvailisivat oman organisaation kirjat Lindaan.

Kannattaako kirjastojen tallentaa asiasanoja Lindaan, kun konversion seurauksena niitä puuttuu sieltä?

- Kyseessä on ollut virhetilanne.

- Pidetään seuraava kokous tarvittaessa torstaina **26.11.2009** Helsingissä. Arne Hedman varaa tilat keskustasta, jos mahdollista.